

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.042/2022/9.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Nagy Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Nagy Zsolt, címe.)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Letavec Ilona ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Elmaradt munkabér és utazási költségtérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék 7.M.70.038/2022/8/I.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 7.M.70.038/2022/9.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja az alábbiak szerint.

A felperes utazási költségtérítés iránti keresetét elutasítja.

Az alperes által az állam részére fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 325 222 (háromszázhuszonötezer-kettőszázhuszonkettő) forintra leszállítja és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára 13 550 (tizenháromezer-ötszázötven) forint elsőfokú eljárási illetéket.

A felperest megillető perköltséget 401 565 (négyezerötszázhatvanöt) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 7 171 (hétezer-százhetvenegy) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest 433 632 (négyezerháromezer-hatszázharminckettő) forint, a felperest 18 068 (tizennyolcezer-hatvannyolc) forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az állam javára.

Felhívja a feleket, hogy az elsőfokú és a fellebbezési eljárási illetéket az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételi számla (számlaszám neve: NAV illetékbevételi számla, számlaszám:10032000-01070044-09060018) javára az esedékesség napjáig fizessék be.

Az illeték megfizetése ezen határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Amennyiben az illeték-fizetésre megfizetésre vonatkozó felhívásnak a megjelölt határidőben nem tesznek eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az illetékekről szóló törvény

rendelkezéseit és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit, a költségek behajtására pedig az adóhatóság által fogantatosítandó végrehajtási eljárás szabályait kell alkalmazni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] Az alperes a (sportág neve) sportágban, látvány-csapatsportban működő országos sportági szövetség által kiírt versenyrendszerben szereplő sportszervezet.

[2] A felek 2018. április 11-én határozott idejű munkaszerződést kötöttek, mely szerint az alperes 2018. július 1-től 2020. június 30-ig terjedő időtartamban hivatásos sportoló munkakörben foglalkoztatja a felperest, az első évben havi nettó 1 200 000 forint, a második évben pedig havi nettó 1 500 000 forint ellenében. A felperes munkaköri kötelezettségét képezte, hogy sportképességét a legjobb tudása szerint a munkáltató rendelkezéseire bocsássa, mindent megtegyen a sportolói adottságainak megőrzésére, illetve fokozása érdekében, valamint tartózkodjon minden olyan tevékenységtől, amely sportteljesítményére káros hatással lehet. Ennek keretében köteles volt a munkáltató által előírt edzéseken, edzőmérkőzéseken részt venni, ott az edző utasításait maradéktalanul végrehajtani, a bajnoki mérkőzéseken a munkáltató rendelkezésére állni, a mérkőzéseken a legjobb tudása és az edzői utasítások szerint játszani, és a csapat eredményességét mindenben elősegíteni. Köteles volt továbbá az előírt helyen, időben, a számára megjelölt mérkőzéseken, edzéseken, fizikai felméréseken, edzőtáborozásokon, sporteseményeken, sporttevékenységre alkalmas állapotban megjelenni, és folyamatosan a sportfegyelmet betartva képességei teljes kifejtésével a megjelölt időtartamot sporttevékenységgel tölteni, és a tőle elvárható legmagasabb szintű teljesítményt nyújtani.

[3] A felek megállapodtak abban is, hogy az alperes biztosítja a munkavállaló részére a felkészüléssel és a versenyzéssel összefüggő indokolt juttatásokat: az étkezést, a szállást és az utazást.

[4] A felperes az edzőmunkáját szokás szerint az (oktatási intézmény neve) által üzemeltetett városi sportcsarnokban és sportudvaron végezte.

[5] A koronavírus világjárvány miatt a Kormány a 40/2020. (III. 11.) Kormányrendelet 1. §-ában az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki. Erre figyelemmel az üzemeltető 2020. március 14-én 453-12/2020. számú határozatával akként rendelkezett, hogy 2020. március 16-tól kezdődően az intézkedés visszavonásáig szünetelteti

a sportsarnokban és a sportudvaron az edzés és verseny lehetőségeit, valamint 2020. március 18. napjától kezdődően az iroda használatot.

[6] A sportlétesítmények bezárásával összefüggésben – 2020. március 14. napját követő időszakban – a felperes edzéseken már nem vett részt, munkát nem végzett.

[7] A Magyar (sportág neve) Szövetség 2020. március 14-től a további intézkedésig a bajnokság és a kupasorozat mérkőzéseit felfüggesztette, majd a 28/2020. (IV. 9.) sz. elnökségi határozattal a mérkőzés sorozatokat befejezettnek nyilvánította.

[8] Az alperes 2020. március 31. napján kelt - a veszélyhelyzetre utaló iratában - tájékoztatta a felperest, hogy foglalkoztatási kötelezettségének nem tud eleget tenni. A felperest a munkavégzési kötelezettség alól 2020. április 1. napjától felmentette, a további kormányzati intézkedésig állásidőt rendelt el azzal a kiegészítéssel, hogy elháríthatatlan külső ok miatt munkabért nem fizet.

[9] Az Országos Sportegészségügyi Intézet és az Országos Sportegészségügyi Hálózat 2020. április 8-án állásfoglalást adott ki a Covid-19' pandémiás helyzettel kapcsolatban, amelyben egyebek mellett elsősorban az izolált otthoni edzéseket javasolta minden sportolónak. Arra az esetre, ha mégis közös edzésre kerül sor előírta, hogy az edzés helyszínére illetéktelen személy nem léphet be, törekedni kell az edzések létszámának extrém alacsonyan tartására, valamint arra, hogy amennyiben lehet, térben elkülönítve legyenek a versenyzők. Kerülni kell továbbá a felesleges közvetlen testkontaktot, illetve amikor csak lehet, mindenkitől kétféle távolságot szükséges tartani. Felhívta a figyelmet, hogy fontos a saját arc, szem, száj érintésének kerülése, minden sporteszköz, karbantartó eszköz kizárólagos használata vagy fertőtlenítése használat előtt és után. Figyelmeztetett arra, hogy az esetleges sérülés is a kórházi ellátás fertőzés kockázatával jár. Rámutatott továbbá, a határhelyzeti vagy túlterhelés, esetleg a túledzettség csökkent hatékonyságú immunválasszal jár, növeli a Covid-19' fertőzés lehetőségét.

[10] A 142/2020. (IV. 22.) Kormányrendelet a látvány-csapatsportban működő országos sportági szakszövetséget döntésre jogosította fel annak érdekében, hogy a feltételeknek megfelelő sportszervezet a munkaviszony keretében foglalkoztatott hivatásos sportolóját megillető rendszeres havi díjazást írásbeli nyilatkozatával egyoldalúan csökkenthesse a veszélyhelyzet ideje alatt.

[11] Az előbbi kormányrendelet alapján a Magyar (sportág neve) Szövetség Elnöksége a 34/2020. (V. 1.) számú határozatával akként rendelkezett, hogy a hivatásos sportolót megillető rendszeres havi díjazás írásbeli nyilatkozattal egyoldalúan csökkenthető, a csökkentés mértéke legfeljebb 70 % lehet.

[12] Az alperes az olyan hivatásos sportolók részére, akiket a következő idényben foglalkoztatni kívánt, a velük folytatott tárgyalások alapján – meg nem határozott mértékű – csökkentett díjazást fizetett az érintett időszakra, a felperes és egy csapattársa azonban – tekintettel arra, hogy őket az alperes a következő idényben már nem kívánta foglalkoztatni – nem részesült ezen juttatásban.

[13] A versenykiírás szerint a bajnokság alapszakasza 2020. május 10. napján, míg a bajnoki döntő 2020. május 24. napjával fejeződött volna be.

[14] Az alperesnél likviditási nehézségek jelentkeztek, ezért 2020. január hónapra a felperesnek nettó 350 000 forint munkabért fizetett, a február és márciusi havi munkabéréből 2020 június 26-án februárra 1 247 585 forintot, márciusra pedig 185 289 forintot utalt át. Emellett a felperes 2020. január hónapra járó utazási költségtérítés iránti igényét nem teljesítette.

Kereset és ellenkérelem

[15] A felperes módosított keresetében 246 966 forint utazási költségtérítés és ennek 2020. április 16. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamata, valamint 5 399 241 forint elmaradt munkabér és ennek részösszegei után a tárgy hónapot követő naptári hónapok 16. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Felszámított 150 000 forint + áfa, továbbá 5 % + áfa sikerdíjat is tartalmazó perköltséget.

[16] Érvényesíteni kívánt jogként a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 42. § (2) bekezdés b) pontja, 51. § (2) bekezdése, 136. § (1)-(3) bekezdése, és 146. § (1) bekezdését tüntette fel.

[17] Az utazási költségtérítéssel kapcsolatos igénye indokául előadta, hogy a munkaszerződés 22. pontja értelmében a munkáltató biztosítja a felkészüléssel és versenyzéssel járó indokolt juttatásokat, az étkezést, szállást és az utazást. Mivel az edzés a felkészülés részét képezi, és a felperes (város 1)-ről saját gépjárművel jár (város 2)-re ennek céljából, indokolt az utazási költség megtérítése, amelyet üzemanyag számlákkal igazolt. Rámutatott arra, hogy a felek között fennálló munkaviszony keretében 2020. januárjáig ez az útiköltség fizetési gyakorlat fennállt és működött.

[18] Az elmaradt munkabérigényével kapcsolatban alapvetően arra hivatkozott, hogy a veszélyhelyzet miatt elháríthatatlan külső ok, vis maior helyzet nem állt fenn, ezért 2020. április, május és június hónapra havi bruttó 1 799 744 forint figyelembevételével elmaradt munkabérre jogosult. Utalt arra, hogy az ő díjazása az alperesnek már olyan magas volt, hogy helyette egy fiatalabb játékost szerettek volna alkalmazni alacsonyabb díjazásért.

[19] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, emellett 470 781 forint + áfa perköltséget számított fel.

[20] A munkába járási költséggel kapcsolatban állította, hogy a költséget a felperes nem igazolta, az általa becsatolt üzemanyag számlák nem alkalmasak a követelések alátámasztására. A munkaszerződésben a felkészüléssel és a versenyzéssel összefüggő indokolt juttatásokat vállalt biztosítani, és ennek eleget is tett. A munkaszerződés hivatkozott

pontja nem a munkába járás költségeinek a megtérítését foglalja magába, hanem az edzőmérkőzésekre, edzőtáborokra és bajnoki mérkőzésekre történő utazás, az étkezés és a szállás költségeinek a viselését. Kiemelte, hogy a felperes olyan számlát is becsatolt, amelyen sem a mennyiség, sem a dátum nincs feltüntetve, továbbá életszerűtlen az, hogy munkába járással havi szinten 252 415 forint költsége merült volna fel. A számlákból az is megállapítható, hogy a felperes 4-5 naponta tankolt – az sem állapítható meg, hogy milyen gépjárműbe – a legjobb minőségű üzemanyagokból átlagosan 76-77 litert, de például 2020 január 30-án és január 31-én is tankolt mindösszesen 135,62 liter benzint, amely álláspontja szerint kizárt, hogy a munkaviszonyával összefüggésben keletkezett volna.

[21] Az elmaradt munkabérigény tárgyában kifejtette, hogy az Országos Sportági Szakszövetség 2020. március 14-től felfüggesztette, majd az elnökség a 28/2020. (IV. 9.) sz. határozatával a bajnoki és kupamérkőzéseket befejezetté nyilvánította. A bajnokság lényegében 2020. május 24-én befejeződött. A felperes foglalkoztatása elháríthatatlan külső ok miatt lehetetlenült el, ezért elrendelhetette a bérfizetés nélküli állásidőt. Az állásidő elrendelésének tényleges okai között hangsúlyozta, hogy a városi és valamennyi sportszarnok jogszabályi előírás szerinti bezárásával a foglalkoztatás tárgyi feltételei megszűntek, a bajnokság befejezése miatt pedig a foglalkoztatás lényege veszett el.

[22] Az előbbiekkal kapcsolatban rámutatott, hogy a 142/2020. (IV. 22.) Kormányrendelet lehetőséget biztosított a hivatásos sportolók díjazásának csökkentésére, ez azonban nem írja felül az Mt. 146. § (1) bekezdése rendelkezését, hisz nem mondja ki generális jelleggel azt, hogy bérezés nélküli állásidőt nem lehet elrendelni.

[23] Hangsúlyozta, hogy a felperes március 14-től nem vett részt edzésen, munkát nem végzett, ennek ellenére vele 2020. március 31-ig elszámolt.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[24] A Gyulai Törvényszék 7.M.70.038/2022/8/i. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek a 2020. április 1-től június 30-ig terjedő időszakra munkabér címén bruttó 5 399 241 forintot és ezen összeg 2020. május 16-tól a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatát, valamint 2020. januári utazási költségtérítés címén 246 966 forintot és ezen összeg után 2020. április 16-tól a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát, valamint 443 208 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a NAV külön felhívására 354 774 forint eljárási illetéket.

[25] Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróságnak az érdemi tárgyaláson már hivatalos tudomása volt a Kúria hasonló ügyben meghozott Mfv.VIII.10.004/2022/4. számú ítéletéről, amely alapján a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 266. § (2) bekezdésének megfelelően ténynek tekintette, hogy nem állt fenn vis maior tény- és joghelyzet a perbeli időszakban. A Kúria ítéletéből négy bekezdést emelt ki, amelyekkel a következőket hangsúlyozta.

[26] Az Mt. 42. § (2) bekezdés szerint a munkaszerződés alapján a munkavállaló köteles a munkáltató irányítása alapján munkát végezni, a munkáltató pedig a munkavállalót foglalkoztatni és részére munkabért fizetni. A munkakör tartalmát a munkáltató egyoldalúan határozhatja meg, azok sokrétűek lehetnek, ellátásuk a munkáltató igénye és utasítása alapján teljesül. A munkavállaló akkor is eleget tesz a munkaszerződésben foglalt munkavégzési kötelezettségének, ha munkaidejében a munkaköri feladatainak csak egy részét teljesíti, mert más feladatai ellátására az adott időszakban nincs szükség vagy lehetőség. Vis maior helyzet csak akkor áll fenn, ha valamennyi feladat ellátása lehetetlenné válik.

[27] Az adott esetben a felperes munkaszerződésében foglalt cél – a bajnokságban történő eredményes részvétel – időszakos ellehetetlenülése sem eredményezhette az elháríthatatlan külső ok fennállását, figyelemmel arra, hogy a munkaviszony nem eredmény, hanem gondossági kötelem. A munkaköri feladatok egy része – erőnléti edzés, kültéri futás – a járványhelyzetben is ellátható volt. Bár a 14/2020. (IV. 22.) Kormányrendelet a járványhelyzetre figyelemmel lehetőséget adott a munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott hivatásos sportolók díjazásának csökkentésére, azt két feltételhez kötötte. A kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően a Magyar (sportág neve) Szövetség május 1-től felhatalmazást adott az e sportágba tartozó szakszövetségnek a díjazás csökkentésére, de az alperes nem hozott írásbeli nyilatkozatot a díjazás csökkentéséről, azaz az egyik feltétel nem teljesült. Ezért a felperes alaphérének csökkentése, illetve teljes megvonása az Mt. 146. § (1) bekezdésében foglalt feltételek meglétének hiányában jogellenes munkáltatói intézkedésnek minősült.

[28] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az Mt. 146. § (1) bekezdésének általános szabálya alapján kötelezte az alperest a felperes által igényelt munkabér és kamata megfizetésére.

[29] A költségtérítéssel kapcsolatban kifejtette, hogy 2020. januárjáig az alperes ezen kötelezettségének eleget tett, ezért a bíróság a becsatolt üzemanyag számlákat bizonyítékként vette figyelembe és az Mt. 51. § (2) bekezdése, valamint a felek között fennálló munkaszerződés 22. pontja alapján kötelezte az alperest a korábbi gyakorlat szerinti mértékű utazási költségtérítés, és annak kamata megfizetésére.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[30] Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, amelyben azt kérte, hogy az ítéletábra az elsőfokú ítéletet változtassa meg, és a felperes keresetét utasítsa el, továbbá kötelezze a felperest az első- és másodfokú eljárással kapcsolatos költségek megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (5) bekezdése alapján 179 267 forintban jelölte meg azzal, hogy az az áfa összegét tartalmazza.

[31] Hangsúlyozta, a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a 40/2020 (III.11.) kormányrendelettel kihirdetett veszélyhelyzet, illetve az ezek nyomán kialakult körülmények (sportcsarnok bezárása, bajnokság beszüntetése) miatt az alperes részéről ellehetetlenült foglalkoztatás elháríthatatlan külső oknak minősül-e, és emiatt a munkáltatót terheli-e az állásidőre járó bér kifizetésének kötelezettsége. E körben állította,

hogy tényszerűen a sportcsarnok bezárása és a bajnokság felfüggesztése, majd törlése miatt nem tudott eleget tenni a foglalkoztatási kötelezettségének, amelyeket egyértelműen külső, elháríthatatlan okoknak tekintett.

[32] Érvelése szerint az adott esetben az Mt. 146. § (1) bekezdése alkalmazandó, amely alapján elháríthatatlan külső ok fennállása esetén a munkáltató nem köteles munkabér fizetésére.

[33] Rámutatott, az állásidőt 2020. április 1-től rendelte el, amikor még a 2020. április 22-én megalkotott 14/2020. (IV. 22.) Kormányrendeletéről semmit nem lehetett tudni. Azt is hangsúlyozta, hogy bár a felperes ténylegesen már 2020. március 14-től nem dolgozott, csak két hét elteltével rendelte el az állásidőt, amikor kiadásra került a kijárási korlátozásról szóló 71/2020. (III. 27.) Kormányrendelet, ez pedig érvelése szerint szintén azt támasztja alá, hogy intézkedésére a veszélyhelyzet nyomán kialakult, foglalkoztatást ellehetetlenítő körülmények miatt került sor.

[34] Kifogásolta az azzal kapcsolatos ítéleti okfejtést, hogy a munkavállaló munkavégzési kötelezettsége a munkaköri feladatai egy részének ellátásával is megvalósul, hangsúlyozva, hogy a felperes még a munkaköri feladatainak egy részét sem látta el, sem erőnléti edzést, sem futást nem végzett.

[35] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az a körülményt, hogy csapatsport esetében az erőnléti edzés is csapatban, vezető edzői felügyelet mellett kell, hogy történjen, ami azonban olyan egészségi kockázatot rejtett magában, amelyet az alperes nem vállalt, és nem is vállalhatott.

[36] További hivatkozása szerint nem értékelte az elsőfokú bíróság azt sem, hogy a felperes hivatásos sportolóként volt foglalkoztatva, melynek célja az NB I-es bajnokságban történő eredményes részvétel. A munkavállaló ez esetben minél jobb eredmény elérésére vállalt kötelezettséget, melynek érdekében az edzéseken és bajnoki mérkőzéseken köteles megjelenni. Az alternatív módon megvalósítható edzések nem tesznek eleget azon követelményrendszernek, amelyet a munkáltató a felperessel szemben támasztott.

[37] Továbbra is fenntartotta azt az álláspontját, hogy a (sportág neve) Szakszövetség döntése, miszerint a munkáltató egyoldalúan jogosult csökkenteni a munkavállaló díjazását, nem írja felül az Mt. 146. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[38] Az utazási költségtérítéssel kapcsolatos döntés tárgyában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Rámutatott, a bíróság a munkaszerződés 22. pontjára és a „korábbi gyakorlatra” alapította az utazási költségtérítés jogalapját, emellett az összecszerűség alaposságát sem vizsgálta. E követelésrész jogalapját és összecszerűségét is vitatta.

[39] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet hagyja helyben, és kötelezze az alperest a másodfokú perköltség viselésére.

[40] Az alperessel egyezően sarkalatos és perdöntő kérdésnek a jelen perben azt tartotta, hogy a veszélyhelyzet elrendelése és ennek kapcsán a sportcsarnok bezárása, illetve a bajnokság felfüggesztése, majd beszüntetése olyan elháríthatatlan külső oknak (vis maior) minősül-e, ami az alperes részéről teljesen ellehetetleníti a foglalkoztatását és az Mt. 146. § (1) bekezdése alapján az alperest mentesíti az állásidőre történő alapbér fizetése alól. E körben kifejtette, az elsőfokú bíróság osztotta azon álláspontját, hogy az állásidő elrendelése kapcsán elháríthatatlan külső ok, illetve a munkáltató által hivatkozott veszélyhelyzet elrendelésének vis maior jellege nem állapítható meg, ezért az alapbére megilleti. Rámutatott arra, hogy a Kúria a perbelivel teljes mértékben megegyező tényállás mellett az Mfv.VIII.10.004/2022/4. számú ítéletében rögzítette, hogy a perbeli helyen és időben vis maior helyzet nem állt fenn és ezzel azonos álláspontra helyezkedett az adott ügyben másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla is. Ehhez képest az alperes teljesen figyelmen kívül hagyta az egyébként őt érintő kúriai ítéletet, ellenkérelmet sem terjesztett elő arra nézve, hogy az elsőfokú ítélet szerint irányadó kúriai ítélet mi okból ne alapozná meg az elsőfokú ítéletet a vis maior helyzet megítélése tekintetében.

[41] A költségtérítéssel kapcsolatban előadta, hogy a munkaszerződés 22. pontja szerint a munkáltató biztosítja a munkavállalók részére a felkészüléssel és versenyzéssel összefüggő indokolt költségek részeként az utazást, az edzéseken történő részvétel pedig a felkészülés részét képezi, tehát ez a felkészüléssel összefüggő költségnek minősül. Az utazási költségtérítés elszámolási rendje mindig az volt, hogy az alperes üzemanyag számla, mint bizonylat ellenében a tankolás költségét megtérítette. Az ítéltábla anyagi pervezetését követő nyilatkozatában előadta, hogy az utazási költségtérítés megfizetésére vonatkozó gyakorlat tekintetében további bizonyítást nem kíván felajánlani és tudomásul veszi, hogy ha az ítéltábla a bizonyítékok hiányát az ő terhére értékeli.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[42] A fellebbezés részben alapos.

[43] Az ítéltábla – az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény fennálltának hiányában – felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdés alapján az erre irányuló fellebbezési kérelemre és fellebbezési ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolta figyelemmel arra, hogy ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

[44] A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[45] A felperes által érvényesített munkabér-igény tekintetében irányadó Mt. 146.§ (1) bekezdése szerint a munkavállalót, ha a munkáltató foglalkoztatási kötelezettségének a beosztás szerinti munkaidőben nem tesz eleget (állásidő) - az elháríthatatlan külső okot kivéve - alapbér illeti meg.

[46] A fenti jogszabályi rendelkezés alapján a jelen perben – a felek helyes, azonos hivatkozásának megfelelően – e körben alapvetően arról kellett dönten, hogy a városi sportcsarnok és a hasonló sportlétesítmények veszélyhelyzet kihirdetése miatti bezárása, illetve a bajnokság ugyanezen okból történő felfüggesztése, majd beszüntetése olyan elháríthatatlan külső oknak minősült-e, amely alapján az alperes mentesülhetett az elrendelt állásidő időszakára az alapbér fizetése alól. Az alapbérfizetési kötelezettség tekintetében azonban a sportlétesítmények bezárásán, a bajnokság beszüntetésén és ezek okain kívül annak is jelentősége van, hogy a felperesnek volt-e olyan munkaköri feladata, illetve lehetett-e olyannal megbízni, ami a megváltozott körülmények mellett is elvégezhető lett volna.

[47] E körben nem az a lényeges, hogy az alperesnek kötelezettsége volt-e a felperes alternatív foglalkoztatása, hanem azt kell vizsgálni, erre lehetősége lett volna-e. Mert bár tény, hogy az otthoni, illetve távmunkavégzés jogosultságként és nem kötelezettségként került szabályozásra a 47/2020. (III.18.) kormányrendelet 6. § (2) bekezdés b) pontjában, amennyiben a munkáltató e jogosultságával annak ellenére nem él, hogy lehetősége lett volna legalább részben az alternatív foglalkoztatás megszervezése, elrendelése, az azzal a következménnyel jár, hogy a munkáltató nem mentesülhet az alapbér fizetési kötelezettsége alól, hiszen az ezt kizáró külső elháríthatatlan ok nem minden munkaköri feladat tekintetében áll fenn (Kúria Mfv.VIII.10.004/2022/4.).

[48] Ez nem jelenti azt, hogy a munkáltatónak figyelmen kívül kellett vagy lehetett volna hagynia a 71/2020. (III.27.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésében lefektetett, a szociális érintkezést korlátozó szabályokat, ellenkezőleg, az alternatív foglalkoztatást ezek figyelembevételével kellett megszerveznie, tehát e szabályok alapján vizsgálandó, az alternatív foglalkoztatás lehetősége az alperes esetében fennállt-e vagy sem, ha igen, melyik munkaköri feladatok esetében. E jogszabályi rendelkezés kimondja, mindenki köteles más emberekkel a szociális érintkezést - a közös háztartásban élők kivételével - a lehető legkisebb mértékűre korlátozni, és a másik embertől lehetőség szerint legalább 1,5 méter távolságot tartani. Ebből az alternatív foglalkoztatás lehetőségére két következtetés is levonható. Egyrészt, ha a felperes egyes munkaköri feladatai otthoni vagy távmunkavégzés keretében elláthatók, ez azt is jelenti, a szociális érintkezés szabályai ezekben az esetekben maradéktalanul betarthatók. Másrészt viszont rámutat az ítéletábra, e korlátozások nem egyértelmű tiltásként kerültek megfogalmazásra, hanem a jogalkotó azok lehetőség szerinti betartását írta elő. Az elvárásoktól kis, az egészséget nem veszélyeztető mértékű, rövid idejű eltérés sem jelenti tehát e jogszabályi rendelkezés megszegését.

[49] E következtetések helyességét támasztja alá az Országos Sportegészségügyi Intézet és az Országos Sportegészségügyi Hálózat 2020. április 8-án kiadott állásfoglalása is, amely egyfelől az izolált, otthoni edzéseket preferálja, másfelől emellett teret enged – megfelelő óvintézkedések mellett – többek azonos időben egy légtérben történő edzőmunkájának is.

[50] Az előbbiekből következően azon munkaköri feladatok tekintetében, amelyek otthoni vagy távmunkavégzésként teljesíthetők, illetve amelyek esetében a jelenlévők alacsony létszáma és közöttük általában vagy jellemzően a 1,5-2 méter távolság biztosítható, a foglalkoztatás ellehetetlenülése – az ilyen jellegű tevékenységek tilalmának hiányában – nem merülhet fel.

[51] Az ítéltábla megítélése szerint tehát a kiindulópontot a jelen per elbírálása szempontjából az jelentheti, mik voltak a felperes pontos munkaköri feladatai, vannak-e olyan elemei, amelyek az előbb felvázolt alternatív foglalkoztatás keretében elvégezhetők.

[52] Ebből a szempontból lényeges kiemelni, a felperes munkaszerződéséből kitűnően tény ugyan, hogy munkaköri feladatainak végső célja a bajnokságban való eredményes részvétel biztosítása, nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a munkaviszonyt éppen az különbözteti meg a vállalkozási jogviszonytól, hogy a munkavállaló nem eredmény elérését vállalja, hanem munkaerejének rendelkezésre bocsátását. A munkaszerződés szerint ennek megfelelően kerültek a felperes munkaköri feladatai meghatározásra, vagyis munkaköri kötelezettsége nem kizárólag a bajnokságban való eredményes részvételre korlátozódott, hanem feladata volt egyebek mellett a sportképességeit a munkáltató rendelkezésére bocsátani, sportolói adottságait megőrizni, fokozni, tartózkodni a sportteljesítményére káros hatással levő tevékenységektől, a munkáltató által előírt edzéseken részt venni, ott az edző utasításait maradéktalanul végrehajtani.

[53] Rámutat az ítéltábla, a bajnokság felfüggesztésének, majd befejezté nyilvánításának – az Mt. 51. §-ából fakadó foglalkoztatási kötelezettségre is figyelemmel – szintén befolyással kellett volna lennie a hivatásos sportolóval ellátandó feladatokra. Ezt követően – a foglalkoztatási kötelezettség megfelelő teljesítése esetén – életszerűen a mérkőzésekre való felkészülés, a fizikai rugalmasság, frissesség biztosítása helyett nagyobb hangsúlyt kellett volna kapnia azoknak a tevékenységeknek, amelyek az egyéb munkaköri feladatok, mint például a sportképességek, sportolói adottságok megőrzése, sportteljesítmény fokozása teljesítését – mérkőzések nélkül is – biztosíthatták. E tevékenységek pedig az ítéltábla megítélése szerint alternatív foglalkoztatás keretében is megvalósíthatók voltak.

[54] Az előbbieket miatt az ítéltábla nem osztotta azt az alperesi védekezést, amely szerint a bajnokság felfüggesztése, majd törlése, illetve a sportcsarnokok bezárása, továbbá a (sportág neve) edzések jellege teljes mértékben ellehetetlenítette volna a felperes foglalkoztatását.

[55] Mindezeket túl azt, hogy a (sportág neve) sportágban a hivatásos sportolói munkakör egyes feladatai alternatív foglalkoztatás keretében elláthatók, megerősítik az alábbiakat.

[56] A 47/2020. (III.18.) Kormányrendelet 6. § (2) bekezdés b) pontja azon rendelkezésének, hogy a munkáltató a munkavállaló számára az otthoni munkavégzést és a távmunkavégzést egyoldalúan elrendelheti, illetve a 142/2020. (IV.22.) Kormányrendelet azon rendelkezésének, miszerint a munkáltató a látványsportágban foglalkoztatott munkavállalók díjazását 70%-kal csökkentheti, együttes értelmezése arra enged következtetni, hogy a jogalkotó a veszélyhelyzetet e területen sem értékelte egyértelműen és feltétlenül a foglalkoztatási kötelezettséget ellehetetlenítő vis maiorként.

[57] Az Országos Sportegészségügyi Intézet és az Országos Sportegészségügyi Hálózat 2020. április 8-án kiadott állásfoglalása ugyancsak azt sugallja, a pandémiás helyzet mellett lehetőséget látnak otthoni, illetve izolált edzések megtartására, de még bizonyos körülmények között közös edzések megtartására is.

[58] Azzal, hogy a Magyar (sportág neve) Szövetség május 1-jei határozata a díjazás munkáltató általi egyoldalú csökkentésének lehetőségéről rendelkezett, szintén azt vetítette előre, maga a szövetség sem látja kizártnak a (sportág neve) sportágban a hivatásos sportolók részbeni alternatív foglalkoztatását.

[59] Emellett az alperes edzőjének sajtónyilatkozata ugyancsak arra utal, az alperesi munkáltató is lehetőséget látott egyéni edzésterv alapján otthon, illetve a szabadban elvégeztetni egyes részfeladatokat. Ezen elképzelések megváltoztatására nem adtak alapot a koronavírusról szerzett későbbi ismeretek, illetve a kormány későbbi intézkedései, így az az elsőfokú eljárásban előadott alperesi hivatkozás, hogy a nyilatkozat megtételének időpontjában a koronavírusról még nem sokat lehetett tudni, illetve, hogy a kormány a kijárási korlátozást később rendelte el, nem szolgál kellő magyarázatul az egyéni edzésterv alapján otthon vagy szabadban történő munkavégzés elmaradására.

[60] Mindezekből következően megállapítható, a munkáltató – az ő érdekkörében felmerülő bizonyítási érdek ellenére – nem tudta bizonyítani, hogy a felperes foglalkoztatását az állásidő teljes időtartamában elháríthatatlan külső ok miatt mellőzte, ezért a felperes alaphéredék megvonása jogellenes munkáltatói intézkedésnek minősült, emiatt pedig helytállóan kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest az - összecszerűségében nem vitatott – elmaradt munkabér megfizetésére.

[61] Helyesen hivatkozott viszont az alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta az utazási költségterítés jogalapját és összecszerűségét. A munkaszerződés 22. pontja szerint „a munkáltató biztosítja a munkavállaló részére a felkészűléssel és a versenyzésel összefűggő indokolt juttatásokat: az étkezést, a szállást és az utazást”. A hivatkozott rendelkezés nem fejt ki pontosan, hogy az utazás, mint juttatás biztosítása mit is jelent, magában foglalja-e a munkavállaló edzésekre történő utazása költségeinek megtérítését, vagy csak az alperes által biztosított gépjárművel történő személyszállítást.

[62] A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[63] Az elsőfokú bíróság az utazási költségterítéssel kapcsolatban bizonyítási eljárást nem folytatott le, ugyanakkor a felek eltérően nyilatkoztak ebben a kérdésben. Az ítéltábla anyagi pervezetés körében tájékoztatta a felperest, hogy az ő érdeke annak bizonyítása, hogy a munkaszerződés hivatkozott pontja kiterjed a gépjárművel történő munkába járás teljes költségének megtérítésére is, továbbá, hogy az általa követelt üzemanyagköltség 2020. januárjában a munkaviszony teljesítésével összefűggésben merűlt fel. Felhívta a felperest e körben részletes nyilatkozatai megtételére és bizonyítékai csatolására, továbbá figyelmeztette arra, hogy mulasztása esetén az ítéltábla a nyilatkozatok, bizonyítékok hiányát az ő terhére értékeli. A felhívására a felperes úgy nyilatkozott, hogy ezen keresetrész vonatkozásában nem kíván egyebet előadni, továbbá bizonyítást sem kíván felajánlani és tudomásul veszi az ítéltábla jogkövetkezményekre történő figyelmeztetését.

[64] Figyelemmel arra, hogy a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a korábbi gyakorlatnak megfelelően a munkaszerződés 22. pontja alapján az edzésekre való utazás költségtérítése őt olyan módon és mértékben megilleti, ahogy azt keresetében állította, az ítéltábla ezen kérelmét – a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján - nem találta megalapozottnak.

[65] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és mellőzte az alperes kötelezését a 2020. január hónapra kért 246 966 forint utazási költségtérítés és ezen összeg után járó késedelmi kamat megfizetése tekintetében, a munkabér követelés tekintetében azonban helybenhagyta azt.

[66] Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása következtében az elsőfokú eljárás tekintetében a felperes pernyertessége 96 %-ra módosult, ezért az ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az előbbi arány figyelembevételével döntött a perköltség viseléséről.

[67] A felperes által felszámított perköltséget az elsőfokú bíróság – a felperes teljes pernyertességével számolva – 443 208 forintra mérsékelte, amit a felperes fellebbezéssel nem támadott, ezért az ítéltábla is ezen összeget veszi figyelembe a felperes teljes pernyertességéhez igazodó perköltségként. Ennek 96 %-a kerekítve 425 480 forint. Ezzel szemben az alperes által felszámított 597 891 forint perköltség pernyertességéhez igazodó 4 %-a ugyancsak kerekítve 23 915 forint. A két összeg között 401 565 forint különbség mutatkozik a felperes javára, ezért az ítéltábla ezen összegre leszállította a felperest megillető perköltséget.

[68] A felperes a felszámított perköltséget a jogerősen megállapított összeghez igazította, azaz a másodfokú eljárásra kiterjedően egységesen élt perköltség igényével. A másodfokú eljárás tekintetében ezért az ítéltábla külön felszámított perköltséget a felperes javára nem vett figyelembe. A másodfokú eljárás tekintetében az alperes 179 267 forint perköltségigénnyel élt az IM rendelet 3. § (5) bekezdésére hivatkozással. A 4 %-os pernyertességére figyelemmel őt 7 171 forint másodfokú perköltség illeti meg.

[69] Az 5 646 207 forint összegű elsőfokú pertárgyértékből kiindulva az elsőfokú eljárás illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján 338 772 forint, ennek 4 %-a esik a felperes, 96 %-a az alperes terhére a pernyertesség-pervesztesség aránya alapján. A felperes a 13 550 forint, az alperes pedig 325 225 forint elsőfokú eljárási illetéket köteles megfizetni a Pp. 102. § (1) bekezdése értelmében.

[70] A másodfokú eljárás pertárgyértéke 5 646 207 forint volt, amelyből kiindulva a fellebbezési eljárási illeték összege az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján 451 700 forint, ennek 96 %-a, 433 632 forint terheli az alperest, 4 %-a, azaz 18 068 forint pedig a felperest.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.

Dr. Gál Attila s.k.

Dr. Bálint Attila s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró